

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců Mgr. Jana Kratochvíla a JUDr. Viktora Kučery ve věci žalobce: **X Y Z**, zastoupen advokátkou Mgr. Evou Holou, se sídlem Španělská 2, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2023, č. j. 2 Az 33/2022-67,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2023, č. j. 2 Az 33/2022-67, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 7. 11. 2022, č. j. OAM-875/ZA-ZA11-HA13-2021, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 13 600 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Evy Holé, advokátky.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Předmětem sporu v této věci je, zda žalovaný dostatečně podložil svůj závěr o nevěrohodnosti stěžovatele jako žadatele o mezinárodní ochranu.

[2] Žalobce (stěžovatel) pobýval na území České republiky od roku 2015 na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu.

[3] V roce 2021 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. Uvedl, že mu nebyl prodloužen pobyt. Pro udělení mezinárodní ochrany poukázal na tři důvody: pochází z komunity přistěhovalců z Indie (tzv. Muhajir), kteří jsou v Pákistánu diskriminováni; je pronásledován za své kritické názory na oddělení Pákistánu od Indie; a také za své kritické názory k tomu, že pákistánská armáda disponuje jadernými zbraněmi.

[4] Stěžovatel v azylovém řízení popsal tři incidenty, kdy již byl za své názory v Pákistánu pronásledován. První se stal v roce 2013 ve vojenské oblasti. Na ulici jej zastavil člověk na motorce, silně mu chytil ruku a řekl mu, aby nehovořil proti jaderným zbraním. Druhý se stal v roce 2015 opět u armádního objektu. Na ulici na něj osoba zamířila zbraň a řekla mu, že stále hovoří proti jaderným zbraním, za což jej mohou zabít. Poté zmizela v armádním objektu. V obou případech se stěžovatel domníval, že šlo o příslušníky pákistánské tajné služby ISI. Třetí incident se odehrál také v roce 2015. V parku s přítelem kritizoval teorii dvou národů (indického a pákistánského). Lidé kolem, kteří jej zaslechli, mu začali vysvětlovat, že si to nemůže dovolovat.

[5] Žalovaný stěžovateli mezinárodní ochranu neudělil. Jeho příběh, že byl pronásledován za své názory na jaderné zbraně a samostatnost Pákistánu, považoval za nevěrohodný. Ve výpovědi stěžovatele našel řadu rozporů a nelogičností. Pokud jde o příslušnost ke komunitě přistěhovalců z Indie, tak žalovaný neshledal, že by se jednalo o relevantní důvod pro mezinárodní ochranu. Neměl za to, že by tato komunita čelila v Pákistánu nějaké zásadní diskriminaci. Podotkl, že stěžovatel ani jeho příbuzní neměli žádné problémy ohledně namítané diskriminace v pracovněprávních vztazích. Měli pozice na univerzitě nebo školách, otec dokonce pracoval pro vládu. Žalovaný měl za to, že skutečným motivem stěžovatele pro podání žádosti o mezinárodní ochranu bylo legalizovat si pobyt na území. Pokud by obavy stěžovatele z pákistánského režimu byly skutečně oprávněné, o mezinárodní ochranu by nepožádal až v roce 2021, ale krátce po svém příjezdu do Česka v roce 2015.

[6] Městský soud v Praze žalobu stěžovatele zamítl. Většinu žalovaným uváděných rozporů a nelogičností v příběhu stěžovatele sice neshledal, přesto setrval na tom, že ve výpovědích stěžovatele se objevuje „řada výrazných rozporů a nelogičností“. Rozpory a nelogičnosti uvedl dvě:

a) Jako zásadní rozpory ve výpovědích městský soud vyhodnotil rozpory týkající se tvrzení ohledně kontaktů s pákistánskou komunitou v Česku a diskusí týkajících se rozdělení Britské Indie či jaderných zbraní. Stěžovatel nejprve opakovaně uváděl, že se v Česku straní pákistánské komunity, aby následně uvedl, že se s Pákistánci vídá, i když se to snažil zlehčit tvrzením, že se plánovitě s krajany nesetkává. Stejně tak stěžovatel nejprve tvrdil, že se v Česku neúčastní rozhovorů o politice či náboženství, aby posléze sdělil, že o uvedené problematice hovoří s indickými přáteli, indickým spolužákem i se svým nadřízeným na univerzitě.

b) Jako významnou nelogičnost v tvrzeních stěžovatele městský soud zhodnotil tvrzení stěžovatele týkající se zařazení osob na seznam kontrolovaných výjezdů. Osobám na tomto seznamu je poté znemožněno z Pákistánu vycestovat. Stěžovatel však vycestoval bez problémů.

pokračování

[7] Tyto rozpory a nelogičnosti byly dle městského soudu podstatného charakteru a týkaly se tvrzených azylových důvodů. Nešlo tedy pouze o dílčí drobné nepřesnosti. Bezpochyby tak snižují věrohodnost tvrzení stěžovatele. Proto městský soud názor žalovaného o nevěrohodnosti stěžovatele považoval za správný.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[8] Stěžovatel se proti rozsudku městského soudu bránil kasační stížností. Za nepřezkoumatelné a nezákonné považuje závěry soudu ohledně své nevěrohodnosti. Trvá na tom, že mu v Pákistánu hrozí pronásledování za uplatňování práva na svobodu projevu ohledně jaderných zbraní a samostatnosti Pákistánu.

[9] Žalovaný navrhl odmítnutí kasační stížnosti. Rozsudek městského soudu považoval za správný, zákonný a přezkoumatelný.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud se nejdříve ve smyslu § 104a soudního řádu správního zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

- 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.
- 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
- 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
- 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] Stěžovatel v tomto případě namítá taková zásadní pochybení žalovaného i městského soudu při hodnocení hodnověrnosti azylového příběhu, která by mohla mít dopad do jeho hmotněprávního postavení a která navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[12] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že napadený rozsudek není nepřezkoumatelný. Rozsudek městského soudu je srozumitelný a je z něj zřejmé, z jakých důvodů shledal žalobu nedůvodnou. Plně tedy vyhovuje požadavkům na přezkoumatelnost stanoveným ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, č. 34/1996 Sb. ÚS, a ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, č. 85/1997 Sb. ÚS; nebo rozsudky NSS ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, a ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75). V této souvislosti Nejvyšší správní soud připomíná, že nepřezkoumatelnost je objektivní překážkou, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkoumat napadené rozhodnutí (srov. např. rozsudky NSS ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24, a ze dne 27. 9. 2017, č. j. 4 As 146/2017-35). Nepřezkoumatelnost rozsudku nezpůsobuje nesouhlas stěžovatele s jeho odůvodněním a závěry (viz např. rozsudky NSS ze dne 12. 11. 2013, č. j. 2 As 47/2013-30, a ze dne 29. 4. 2010, č. j. 8 As 11/2010-163). Kasační námitky stěžovatele je tedy nutno posoudit v rámci zákonnosti rozsudku městského soudu.

[13] Hlavní spor mezi stěžovatelem a žalovaným spočívá v hodnocení věrohodnosti stěžovatelova azylového příběhu. Žalovaný rozhodl, že se stěžovateli mezinárodní ochrana neuděluje zejména proto, že nepovažoval stěžovatelův azylový příběh za věrohodný. Neuvěřil, že se v Pákistánu odehrály incidenty, na které stěžovatel poukazoval. Městský soud s tímto názorem žalovaného souhlasil.

[14] Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře již opakovaně věnoval posuzování věrohodnosti žadatele o mezinárodní ochranu. V nedávném rozsudku ze dne 23. 9. 2024, č. j. 5 Azs 144/2024-31, principy shrnul následovně (body 16-23):

- Otázka věrohodnosti tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu je z hlediska rozhodování o jejím udělení naprosto zásadní. Při posuzování věrohodnosti je tedy třeba postupovat velmi uvážlivě, přestože platí, že základní rámec posouzení vytváří žadatel sám svojí výpovědí. Žadatel nese břemeno tvrzení, které je dále ve vzájemné interakci se správním orgánem rozvíjeno a doplněno i břemenem důkazním. V aplikační praxi se v tomto směru hovoří o tzv. sdíleném důkazním břemenu, neboť je rozloženo mezi žadatele a správní orgán.

- Závěr správního orgánu o tom, že azylový příběh žadatele o mezinárodní ochranu či jeho část jsou nevěrohodné, je podmíněn důsledným přezkoumáním hodnověrnosti této výpovědi, na což by se měl zaměřit pohovor s žadatelem, a jeho výpověď by následně měla být řádně vyhodnocena dle obecně uznávaných indikátorů hodnověrnosti (věrohodnosti), jak jsou v podstatě shrnuty v čl. 4 odst. 5 směrnice 2011/95/EU, o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytované ochrany. Mezi tyto indikátory hodnověrnosti patří zejména vnitřní a vnější konzistentnost žadatelovy výpovědi, otázka, zda je tato výpověď dostatečně konkrétní, a její plausibilita ve světle relevantních informací o zemi původu.

- Způsob vyhodnocení jednotlivých indikátorů věrohodnosti je blíže rozveden v materiálech Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, respektive od r. 2022 Agentury Evropské unie pro otázky azylu. V jednoduchosti lze shrnout, že pro posouzení věrohodnosti výpovědi žadatele je nutno zvážit, zda je žadatelem předestřený azylový příběh

pokračování

popsán dostatečně konkrétně a plausibilně; dále je nutno zvážit, zda jsou žadatelova tvrzení rozporná mezi sebou navzájem či s jinými důkazy, a nutno je též posoudit, zda jsou žadatelem uváděná tvrzení v souladu se známými informacemi o zemi původu.

- Pokud správní orgán považuje tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu za nevěrohodná, přičemž jedním z důvodů je vnitřní či vnější nekonzistentnost žadatelových tvrzení, je v zásadě nezbytné, aby ho s identifikovanými rozpory konfrontoval a poskytl mu možnost tyto rozpory vysvětlit či zcela odstranit; neučiní-li tak, rozpory by při hodnocení věrohodnosti neměl zohlednit.

- Rozpory, na nichž svůj závěr o nevěrohodnosti správní orgán zakládá, se musejí týkat významných skutečností a musejí přesvědčivě svědčit o nevěrohodnosti tvrzení. Nevěrohodnosti azylového příběhu nastává až v případě zásadních nesrovnalostí. Nestačí, pokud se v příběhu objevují jen drobné odchylky, které ale jinak nenarušují hlavní linii příběhu žadatele. Pokud je příběh konzistentní a odpovídá také informacím a zjištěním o zemi původu, pak nesrovnalosti v okrajových příběhových liniích nejsou relevantní (viz i rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 6. 2022, č. j. 10 Azs 484/2021-74, bod 11; či ze dne 30. 9. 2020, č. j. 2 Azs 165/2019-57, body 30-37).

- Při identifikování rozporů v žadatelových tvrzeních je nezbytné posoudit všechny důkazy v jejich úplnosti, než bude učiněn závěr o nevěrohodnosti žadatelových tvrzení – například vnitřní či vnější nekonzistentnost tvrzení bez dalšího nemusejí nutně znamenat, že je žadatel nevěrohodný. Jistá míra nekonzistence mezi výpověďmi žadatelů o mezinárodní ochranu může naopak implikovat, že se snaží popsat skutečnosti autenticky podle svých vjemů a vzpomínek, které mohou být zkresleny mnoha faktory; naproti tomu naprostá „strojová“ shoda jednotlivých výpovědí může vypovídat o tom, že je příběh smyšlený a žadatelé se pouze na pohovor precizně připravili. Je třeba trvat na důsledném a přezkoumatelném zhodnocení všech známých skutečností ve vzájemném kontextu bez přehnaného důrazu na jediný aspekt, které musí být vedeno skutečnou snahou správního orgánu zjistit, zda žadatelé o mezinárodní ochranu vypovídají pravdivě.

[15] V nyní posuzovaném případě nelze žalovanému vytknout, že by nedal stěžovateli prostor údajné rozpory a nelogičnosti vysvětlit. Žalovaný v azylovém řízení vedl pohovor se stěžovatelem opakovaně. Zejména v pohovoru vedeném dne 23. 2. 2022 jej konfrontoval s jeho předchozími výpověďmi, které považoval za rozporné. Nejvyšší správní soud se však již neztotožnil s tím, jak žalovaný a městský soud posoudili věrohodnost stěžovatele.

[16] Nejvyšší správní soud předně podotýká, že stěžovatel konzistentně od počátku azylového řízení uváděl, že jeho žádost se zakládá na třech důvodech (viz bod 3 výše). Tyto podrobně vysvětlil v rámci azylových pohovorů. Městský soud však se žalovaným souhlasil, že tvrzení stěžovatele jsou nedůvěryhodná. To odůvodnil rozporem ohledně styků s pákistánskou komunitou v Česku a nelogičností ohledně opuštění Pákistánu. Stěžovatel oba tyto důvody v kasační stížnosti rozporuje.

[17] V případě údajných rozporů ohledně kontaktů s pákistánskou komunitou v Česku Nejvyšší správní soud shledal, že o žádné zásadní rozpory nejde. Žalovaný tento údajný rozpor odůvodnil velmi stručně na s. 21 svého rozhodnutí. Podotkl, že stěžovatel nejprve uvedl, že se v Česku diskuzí týkajících se rozdělení Britské Indie či jaderných zbraní neúčastnil. Následně však sdělil, že o uvedené problematice hovořil s indickými přáteli,

indickým spolužákem i se svým nadřízeným na univerzitě. Městský soud k tomu dodal, že stěžovatel nejprve opakovaně uváděl, že se v ČR straní pákistánské komunity, aby následně uvedl, že se s Pákistánci vídá, i když se to snažil zlehčit tvrzením, že se plánovitě s krajany nesetkává.

[18] Předně je třeba uvést, že tento údajný rozpor se netýká jádra azylového příběhu stěžovatele. Otázka stěžovatelových aktivit v Česku není stěžejní. Stěžovatel svou žádost staví především na tom, že byl již objektem vyhrožování ze strany bezpečnostních služeb v Pákistánu. Jeho chování a diskuse v Česku jsou tedy pouze podpůrného charakteru mířící patrně na vysvětlení, že stále může být objektem zájmu pákistánských úřadů. V každém případě Nejvyšší správní soud v tomto ohledu rozporu neshledal.

[19] Z rozhodnutí žalovaného ani městského soudu není zřejmé, z čeho dovozují, že stěžovatel nejdříve tvrdil, že se politických diskusí v Česku neúčastní, aby poté řekl, že diskutuje se svými indickými přáteli a nadřízeným na univerzitě. To druhé stěžovatel sdělil na pohovoru dne 23. 2. 2022. To první žalovaný a městský soud patrně dovozují z opakovaných tvrzení stěžovatele, že se straní pákistánské komunity, neúčastní se organizovaných akcí a při jednom rozhovoru s Pákistáncem politickou konverzaci utnul. To jsou však všechno tvrzení ohledně Pákistánců, která se nevylučují a nejsou v rozporu s následným tvrzením, že tato témata diskutuje se svými indickými přáteli či s osobami jiné než pákistánské národnosti. Nakonec takové chování se zdá být racionální. Pokud se stěžovatel obává perzekuce za své názory v Pákistánu, tak nebude své názory projevovat v pákistánské komunitě, ve které je vyšší nebezpečí, že by se tato informace mohla dostat k pákistánským úřadům. Toto nebezpečí je o poznání menší při rozhovorech s indickými přáteli. Zvláště pokud názory stěžovatele na tyto otázky jsou v zásadě proindické.

[20] Ani údajný rozpor uvedený městským soudem ve skutečnosti žádný rozpor není. Tvrzení, že se stěžovatel straní pákistánské komunity, je konzistentní s tvrzením, že se občas s Pákistánci vídá. Stěžovatel v prvním pohovoru dne 26. 10. 2021 sdělil, že se v Česku se žádnými obtížemi nesetkal, možná i proto, že se straní pákistánské komunity. V pohovoru dne 3. 11. 2021 na dotaz, zda je členem nějaké komunity, zopakoval, že není a že se pákistánské komunitě vyhýbá. Popsal však incident, kdy se setkal v roce 2017 s jedním Pákistáncem, který se s ním chtěl bavit o kontroverzních tématech. V pohovoru dne 23. 2. 2022 poté stěžovatel uvedl, že s jedním, dvěma Pákistánci se občas vídá. Tento údajný rozpor vysvětlil tím, že plánovitě se s Pákistánci nesetkává, vyhýbá se nějakým setkáním, nechodí na ambasádu apod., ale má několik kamarádů, se kterými se občas stýká.

[21] Dle Nejvyššího správního soudu se tato tvrzení nevylučují. Pokud stěžovatel mluví o stranění se pákistánské komunity, může mít na mysli, že se neúčastní organizovaných akcí, kde je více osob, a přítomnost této komunity nevyhledává. To vyplývá z kontextu, kdy stěžovatel o stranění se komunity mluvil právě v souvislosti s oslavami svátků a setkávání se v rámci komunity. To nevylučuje, že se občas stýká s pár přáteli či že občas hovoří s jinými Pákistánci, které potká víceméně náhodně například v restauracích. Že do pákistánských restaurací občas stěžovatel chodí, uvedl například v pohovoru dne 3. 11. 2023 na dotaz, jak slaví svátky. Shodně uvedl již v pohovoru dne 26. 10. 2021, kdy řekl, že do pákistánské restaurace chodí na jídlo. Je poté logické, že v pákistánské restauraci se může potkat s dalšími Pákistánci. Také tvrzení, že v Česku má několik málo známých z Pákistánu (maximálně dva), stěžovatel tvrdil již v pohovoru dne 3. 11. 2023. Dle Nejvyššího správního soudu je tedy stěžovatel ve svých výpovědích ohledně této otázky konzistentní a rozpor zde shledat nelze.

pokračování

[22] Druhým důvodem, na kterém městský soud založil zpochybnění věrohodnosti stěžovatele, je údajná nelogičnost v jeho tvrzeních ohledně zařazení na seznam kontrolovaných výjezdů. Žalovaný uvedl, že pokud by stěžovatel skutečně byl objektem popisovaných útoků v Pákistánu, tak by se musel ocitnout na kontrolním seznamu a nemohl by bez problémů v roce 2015 vycestovat. To je však dle Nejvyššího správního soudu spekulace, která není podložena důkazy ve správním spise.

[23] Není vůbec jasné, z čeho tento svůj závěr žalovaný, potažmo městský soud dovodili. Jedná se tak pouze o domněnky žalovaného, který to považuje za „vysoce nepravděpodobné“. Žalovaný se nezabýval tím, kdo konkrétně se zařazuje na tento seznam osob, které nemohou vycestovat. Nezabýval se ani nijak tvrzením stěžovatele, že pro Pákistán může být i nevýhodné konkrétní osobu na seznam zařadit. Proti zařazení se může osoba soudně bránit a na veřejnosti se tak budou propírat důvody zařazení, které nemusí být pro pákistánskou vládu lichotivé.

[24] Je to přitom žalovaný, který musí přesvědčivě odůvodnit a důkazně podpořit svůj závěr, kterým zpochybňuje důvěryhodnost žadatele o azyl. V tomto konkrétním případě bylo tedy na žalovaném, aby prokázal, že pokud by tvrzení stěžovatele o incidentech byla pravdivá, je skutečně „vysoce nepravděpodobné“, aby stěžovatel nebyl zařazen na kontrolním seznamu, respektive mohl bez problémů vycestovat ze země.

[25] Jak soud uvedl výše, důvěryhodnost žadatele o mezinárodní ochranu je nutno posoudit i s ohledem na jiné důkazy a známé informace o zemi původu. Z podkladů shromážděných žalovaným však nelze dovodit, že tvrzení stěžovatele jsou nelogická. Ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA z dubna 2022, založené ve správním spisu, vyplývá, že vláda zakazovala opustit Pákistán osobám vedeným na kontrolním seznamu. Podle občanské společnosti úřady na seznam přidaly také obránce lidských práv a kritiky vlády a armády. Zpráva však blíže nespecifikuje, kdo přesně bývá na seznam zařazován. Z této zprávy tedy nevyplývá, že by stěžovatel, který v rozhovorech s kolegy a přáteli vyjadřuje své kritické postoje k vlastnění jaderných zbraní, musel nutně na seznamu být.

[26] Jiné informace o zařazování na seznam ve správním spise nejsou. Informace OAMP MV z června 2022 pouze cituje informaci ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA. Zpráva australského Ministerstva zahraničních věcí a obchodu z ledna 2022 pouze konstatuje existenci kontrolního seznamu. Uvádí, že pákistánská vláda „lidem na tomto seznamu může zabránit v opuštění země“. Podle této zprávy tedy dokonce ani přítomnost na seznamu automaticky neznamená zákaz vycestování, ale pouze, že se to stát „může“.

[27] Jinými slovy, závěr žalovaného, aprobovaný městským soudem, že je krajně nepravděpodobné, aby stěžovatel nebyl na seznamu, pokud by jeho tvrzení byla pravdivá, není dostatečně důkazně podložen. Neboli i kdyby tvrzení stěžovatele byla pravdivá, tak na základě důkazů ve správním spise nelze s určitou mírou jistoty dovodit, že by nemohl vycestovat ze země. Pro takový závěr nemá žalovaný podklady. Na základě jediné zprávy, že podle občanské společnosti úřady na seznam přidaly také obránce lidských práv a kritiky vlády a armády, která navíc příběh stěžovatele zcela nevyvrací, nelze znevěrohodnit celý azylový příběh stěžovatele. Nejvyšší správní soud opakuje, že při posuzování věrohodnosti je třeba postupovat velmi uvážlivě.

[28] Žalovaný a městský soud dále zdůrazňovali skutečnost, že stěžovatel nepožádal o mezinárodní ochranu ihned po svém příjezdu do Česka, ale až po 6 letech, kdy mu nebylo

prodlouženo pobytové oprávnění. Judikatura k tomu, že cizinec o mezinárodní ochranu nepožádal ihned po svém příjezdu na území, ale až s určitým odstupem, se vyvíjela. Žalovaný ve svém rozhodnutí odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2005, č. j. 3 Azs 119/2004-50. Městský soud poté odkázal na další rozsudky z let 2005 a 2006. Podle nich, jestliže cizinec o azyl požádá až po poměrně dlouhé době strávené v České republice za situace, kdy jiné možnosti úpravy a obnovy legálnosti pobytu na tomto území jsou vyčerpány, ztíženy nebo omezeny, jedná se přinejmenším o nepřímý důkaz toho, že situaci ve své domovské zemi, pokud jde o důvody, pro něž lze azyl udělit, ve skutečnosti nepociťoval natolik palčivě.

[29] Nicméně v novější judikatuře Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že čas podání žádosti by stěžovateli neměl být sám o sobě k tíži a správní orgán žádost nemůže a priori posuzovat jako účelovou „k legalizaci pobytu“. A to i když o mezinárodní ochranu požádal, až když mu nebyly přiznány jiné tituly k pobytu na území. Žádosti o mezinárodní ochranu mají kromě funkce ochranné obecně za účel umožnit cizinci legální pobyt na území (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 27/2019-52, body 17-19). To však na druhou stranu neznamená, že by nemohlo jít o jednu z indicí, kterou mohou správní orgány při posuzování věrohodnosti azylového příběhu žadatele vzít v potaz. Nejde však o skutečnost, která by mohla obstát sama o sobě či by měla stěžejní význam.

[30] Navíc i tuto okolnost je třeba posuzovat vždy ve světle dalších zjištěných skutečností a individuálně ve vztahu ke konkrétnímu žadateli. Stěžovatel v této věci vysvětloval, proč tak činil. Jeho vyjádření není nelogické. Pokud měl platné pobytové oprávnění, které bylo prodloužováno, a bezprostředně mu tedy nehrozil návrat do Pákistánu, nebyl důvod žádat o mezinárodní ochranu. Na druhou stranu žalovaný má pravdu, že tato okolnost může vypovídat o míře pocíťované hrozby při návratu do Pákistánu. To je však již otázkou hodnocení důvodnosti žádosti o mezinárodní ochranu, a nikoliv věrohodnosti stěžovatele, na které stojí rozhodnutí žalovaného a městského soudu.

[31] Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že dva důvody předložené městským soudem pro zpochybnění důvěryhodnosti stěžovatele neobstojí. Další důvody zahrnuté v rozhodnutí žalovaného neobstály již v přezkumu městského soudu. Nejvyšší správní soud tedy zrušil i rozhodnutí žalovaného. Rozhodnutí žalovaného i rozsudek městského soudu jsou založeny na zpochybnění azylového příběhu stěžovatele. Tento však (dosud) relevantně zpochybněn nebyl.

[32] V dalším řízení se žalovaný bude znovu zabývat věrohodností tvrzení stěžovatele v souladu s výše uvedenými kritérii pro posuzování věrohodnosti. Pokud věrohodnost stěžovatele nezpochybní jinými argumenty podloženými důkazy, posoudí, zda azylový příběh stěžovatele ve světle aktuálních informací o zemi původu, opravňuje stěžovatele k nějaké formě mezinárodní ochrany.

[33] Závěrem je třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud (a ani městský soud) se vůbec nezabývaly otázkou, zda tvrzené skutečnosti, kdyby je žalovaný považoval za věrohodné, jsou důvodem, pro který by stěžovateli měla být udělena nějaká forma mezinárodní ochrany. To nebylo předmětem soudního přezkumu. Nejvyšší správní soud pouze dospěl k tomu, že závěr městského soudu a žalovaného, že azylový příběh stěžovatele je nedůvěryhodný, neobstojí.

pokračování

IV. Závěr a náklady řízení

[34] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu podle § 110 odst. 1 soudního řádu správního a současně zrušil také žalobou napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení podle § 110 odst. 2 písm. a) soudního řádu správního ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 soudního řádu správního.

[35] V dalším řízení bude žalovaný postupovat podle závazného právního názoru vysloveného v tomto rozsudku [§ 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 5 soudního řádu správního].

[36] Podle § 110 odst. 3 věty druhé soudního řádu správního rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 soudního řádu správního mu tedy přísluší vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení.

[37] Stěžovatel byl zastoupen advokátkou v řízení o kasační stížnosti i v řízení před městským soudem. Odměna advokáta za čtyři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, účast na jednání a podání kasační stížnosti) podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, činí 4 x 3 100 Kč [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu]. Ke každému úkonu právní služby je také třeba připočíst 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Advokátka není plátcem DPH. Celkem tedy činí náklady stěžovatele v řízení částku 13 600 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. října 2024

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu